

**PERCEPȚIA POPULAȚIEI DIN VALEA DUNĂRII
ROMÂNEȘTI ASUPRA DEZVOLTĂRII
SOCIOECONOMICE ÎN PERIOADA POSTCOMUNISTĂ
STUDIUL DE CAZ: SECTORUL TURNU MĂGURELE – GIURGIU**

LAURA LUPU

În România, perioadele de tranziție și posttranziție au marcat o serie de schimbări fundamentale, cu influență semnificativă în dinamica dezvoltării socioeconomice. Articolul abordează aspecte referitoare la dezvoltarea socioeconomică din valea Dunării Românești (VDR), sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu, fiind prezentate, în acest sens, elemente privind tendințele demografice (migrația rural–urban, declinul demografic, îmbătrânirea populației), serviciile publice (sănătate, educație, transport) și dinamica economică (declinul agriculturii, dezindustrializarea, șomajul, sărăcia), în ultimii 27 de ani. Explorarea statistică a unor indici și indicatori (ex.: rata șomajului, rata netă de migrație, indicii de îmbătrânire demografică, rata sărăciei, coeficientul Gini) oferă informații referitoare la o serie de aspecte ale calității vieții. În sectorul analizat al văii Dunării Românești, în vederea identificării percepției populației asupra schimbărilor socioeconomice, a fost realizată o anchetă sociologică bazată pe 204 chestionare. Rezultatele evidențiază declinul socioeconomic din regiune (sărăcie, nivel de trai scăzut, inegalități rural–urban, disparități în accesul la serviciile de sănătate, creșterea ratei șomajului, migrațiile etc.) și vulnerabilitatea grupurilor sociale. Rezultatele studiului evidențiază, de asemenea, necesitatea participării active și cooperării autorităților locale și beneficiarilor în vederea asigurării calității vieții. Măsurile de răspuns la inegalitățile socioeconomice din sector sunt discutate în contextul strategiilor de dezvoltare existente la nivel local, regional sau național.

***Cuvinte-cheie:** valea Dunării Românești; tranziție; inegalități socioeconomice; calitatea vieții; sărăcie.*

INTRODUCERE

În ultimele decenii, problema tranziției de la societatea totalitară la o societate democratică a fost concepută ca un proces social, istoric, politic și cultural de mare complexitate. Perioadele de tranziție și posttranziție au marcat o serie de schimbări fundamentale pe plan politic și socioeconomic și au contribuit la modelarea teritorială, precum și la apariția inegalităților pe mai multe dimensiuni.

Adresa de contact a autorului: Laura Lupu, Institutul de Geografie al Academiei Române, Strada Dimitrie Racoviță, nr. 12, sector 2, 023994, București, România, e-mail: laura_lepadatu1990@yahoo.com.

Principalii factori cu influență semnificativă în procesul de schimbare sunt factorii politici, economici, demografici și naturali, perspectiva tranziției fiind una complexă, cu multiple componente, ce reprezintă o schimbare structurală de la economia centralizată și originea totalitară la economia de piață și democrație. Procesele de *tranziție* au fost înțelese și realizate diferit, pe fondul existenței unor inegalități importante, generate de condițiile geopolitice, economice și ale configurației politice interne, specifice fiecărei țări în parte (Zamfir, 2004). *Posttranziția* a reprezentat un proces complex, ce a implicat o serie de aspecte de natură strategică, prin încercarea de adaptare a mecanismelor și instituțiilor specifice la un nou model socioeconomic, cu obiective clar formulate: optimizarea economică, reducerea costurilor, păstrarea modelului capitalist și a trecerii unui sistem social de la un mod de organizare la altul. Perioadele de tranziție și posttranziție au reprezentat o provocare cu implicații la nivelul comunităților umane, ce a evidențiat, în unele țări, capacitatea redusă de adaptare la schimbările socioeconomice.

În ultimii ani, evaluările referitoare la schimbările socioeconomice și la inegalitățile asociate au început să fie incluse în diferite programe naționale și internaționale de cercetare, cum sunt: *PEARL* (Programme Excellence Award for Research in Luxembourg, 2013), *PRP* (Poverty Reduction Programme, European Commission), *PROGRESS* (EU Programme for Employment and Social Solidarity), *IQOLA* (International Quality of Life Assessment), *SEDP* (Socio-Economic Development Support); *MigVaSo* (Social change under the impact of international migration: value patterns, civic and political participation, life satisfaction); *Mitigation and Its Effects at the Family Level* (2007); *Quality of life and social inequalities in Romania in a European comparative perspective: twenty years of social transformations*; *Different ways to better life: International comparisons of life satisfaction determinants over time*; *RAMWEL* (Romanian Ageing migrants and the Welfare State, 2013–2015); *O perspectivă comparativă asupra prosperității precare și a strategiilor în România și Elveția în timp de criză economică* etc.

În anul 2015, în cadrul Organizației Națiunilor Unite, a fost propusă *Agenda 2030*, ce implică un set de obiective de dezvoltare durabilă (SDG – Sustainable Development Goals, 2016). Cele 17 obiective se adresează atât statelor și regiunilor subdezvoltate, cât și celor dezvoltate. Această etapă de integrare a obiectivelor dezvoltării durabile a fost organizată pentru elaborarea unor studii și proiecte complexe asupra următoarelor aspecte: inegalități socioeconomice, sărăcie, șomaj, educație, sănătate, protecția mediului etc.

La nivel internațional, aspectele legate de calitatea vieții populației și evoluția principalelor procese socioeconomice în perioadele de tranziție și posttranziție au fost intens studiate (Ruiz-Rufino și Alonso, 2018; Ferrin și alții, 2016; Armingean și Guthmann, 2014; Rodrik, 2011). Condițiile bunăstării sociale includ diferite aspecte importante ale vieții, cum ar fi: locuința, venitul, nivelul de trai, sănătatea, educația, infrastructura locală de transport etc. (Andrews și Inglehart, 1979; *Dicționar de Geografie Umană*, 2006). Componentele materiale ale bunăstării populației se referă

la bunurile deținute, calitatea locuirii, venituri, furnizarea de apă, hrană și energie, fiind acele elemente care asigură un trai adecvat nevoilor individuale (Dogaru, 2013), abordate într-o serie de lucrări publicate în reviste internaționale (Algren și alții, 2018; Watson și alții, 2017; TNS Political & Social, 2011; Ravallion, 2011; Johansson, 2002; Barro, 2000; Montero, 1997). Majoritatea studiilor se concentrează pe analizele demografice sau economice (Stephany, 2016; Aytac și alții, 2015) și pe evaluări privind accesul populației la serviciile de bază. Preocuparea pe care, atât autoritățile naționale cât și cele internaționale, o manifestă pentru calitatea vieții populației și evoluția principalelor procese socioeconomice poate fi explicată, nu numai prin presiunile normative venite din partea Uniunii Europene, ci și printr-o serie de costuri materiale sau non-materiale indirecte.

Populația percepe în mod diferențiat factorii socioeconomi ce influențează calitatea vieții, abordând comportamente și răspunsuri diferite, în strânsă legătură cu schimbările apărute, după 1990, pe plan economic, politic și demografic. Atitudinea față de schimbările socioeconomice implică perceperea aspectelor curente prin intermediul experienței anterioare, în combinație cu atitudinile, structura de personalitate și dispoziția de moment. La nivel internațional, numeroase studii se concentrează pe metoda anchetei sociologice, în încercarea de înțelegere a modului în care populația percepe anumite aspecte ale vieții sociale (Ruiz-Rufino și Alonso, 2018; Tiran, 2016; Weźiak-Białowolska, 2016; Low și Lai, 2016; Svizzero și Tisdell, 2016; Burns și alții, 2011). În acest context, atitudinile locuitorilor se dezvoltă într-un sistem de credințe individuale și colective privind transformările economice și sociale, influențate în mod semnificativ de o serie de incertitudini și ambiguități asociate. Studiile dedicate evaluării percepției populației asupra schimbărilor socioeconomice reprezintă un subiect important pentru factorii de decizie politică (Litwiński, 2017; Chzhen, 2016; Burns și alții, 2011; Senlier și alții, 2008; Atkinson, 2003).

După 1989, România a traversat o perioadă puternic marcată de o serie de schimbări, în primul rând de ordin socioeconomic, cu impact puternic asupra populației. În contextul unei perioade de tranziție ce avea ca principal obiectiv intrarea României în rândul țărilor mediu dezvoltate și menținerea echilibrului pe termen lung, urmate de aderarea la Uniunea Europeană și declanșarea crizei economico-financiare, populația din valea Dunării Românești a fost supusă unor încercări majore. Aderarea României la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, a implicat o serie de aspecte de natură strategică, referitoare la optimizarea integrării țării noastre în standardele europene, atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere social și tehnologic. La baza acestui proces a stat elaborarea Strategiei dezvoltării durabile a României, cu obiective foarte clar formulate: asigurarea unui ritm de creștere sustenabilă; creșterea calității vieții; reducerea sărăciei; îmbunătățirea stării de sănătate etc. (Zaman, 2007). În România, un alt moment de impact din ultimii 27 de ani a fost cel al declanșării crizei economice, caracterizat printr-o stare de dificultate a activității economice, o lipsă a echilibrului macroeconomic, o degradare a sistemului financiar, ce apar ca urmare a unor situații accidentale, a unor șocuri

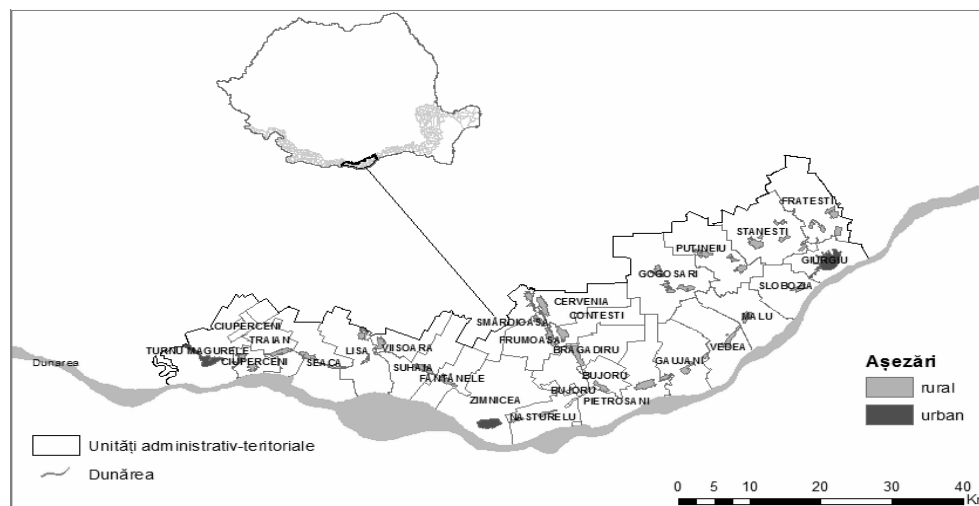
neprevăzute la care este supusă economia, a unor decizii nepotrivite, cu ignorarea riscurilor reale (Udrescu, 2012).

În ultimii 27 de ani, populația din valea Dunării Românești a traversat o perioadă caracterizată prin schimbări complexe, pozitive și negative, iar modul în care locuitorii din acest areal percep progresul socioeconomic, într-o perioadă cu importante transformări economice și politice, arată în ce măsură s-au putut adapta într-o societate preocupată permanent de încercarea de încadrare și menținere în standardele europene.

Teritoriul studiat este situat în extremitatea sudică a României, în lungul văii Dunării, între localitățile Turnu Măgurele și Giurgiu (*Harta 1*). Cuprinde terasele și luncile Dunării și râurilor Olt, Călmățui și Vedea pe care sunt dispuse localitățile. Rețeaua de așezări cuprinde 23 de comune, cu 41 sate și trei centre urbane (municipiile Giurgiu și Turnu Măgurele și orașul Zimnicea), distribuite în sudul județelor Teleorman și Giurgiu, cu un total de aproape 170 000 de locuitori. Prezența Dunării și a Oltului, dar și a luncii și a teraselor acestora se reflectă în profilul socioeconomic al regiunii, prin posibilitățile de dezvoltare a agriculturii și a unor ramuri industriale importante (Bălțeanu și Sima, 2013). Sectorul are un pronunțat caracter rural, în absența unor centre polarizatoare, iar activitățile economice sunt dominate de agricultură, prin culturi de cereale, plante tehnice, viță-de-vie, plante leguminoase.

Harta 1

Arealul de studiu – Sectorul văii Dunării Românești cuprins între Turnu Măgurele și Giurgiu

Din punct de vedere al impactului antropic, sectorul de luncă analizat reprezintă un teritoriu de veche locuire și exploatare umană, fiind puternic transformat la nivelul tuturor componentelor peisagistice și proceselor geosistemice. Importantă zonă

de contact, riverană la Dunăre, traversată de râuri cu vaduri importante, această regiune a fost în permanență locuită ca arie de convergență de culturi, sosite din direcții diferite (Țânțăreanu, 2010).

Sectorul analizat se suprapune spațiului frontalier, fiind cunoscut pentru contactele comerciale cu regiunile învecinate și pentru existența punctelor de trecere a Dunării la Turnu-Măgurele – Nikopol, Zimnicea – Sviștov, Giurgiu – Ruse (Geografia României, V, 2005). Deși spațiul rural dispune de un însemnat potențial agricol, iar orașele porturi au condiții favorabile de dezvoltare complexă, această regiune, situată la marginea județelor Teleorman și Giurgiu, este caracterizată printr-un nivel ridicat al ratei de sărăcie.

DATE ȘI METODE

Lucrarea abordează problematica schimbărilor socioeconomice din valea Dunării Românești și are la bază o serie de obiective majore: evaluarea inegalităților socioeconomice; identificarea aspectelor legate de calitatea vieții populației; evaluarea principalelor schimbări socioeconomice din ultimii 27 de ani și impactul acestora asupra bunăstării populației; implicațiile politicilor de dezvoltare în echilibrarea inegalităților rural – urban.

În acest sens, au fost utilizate două tipuri de analize, unele dedicate profilului socioeconomic al regiunii, pe baza unor indici și indicatori considerați reprezentativi, altele referitoare la percepția populației asupra schimbărilor socioeconomice din perioada postcomunistă. Studiul este caracterizat printr-o abordare multidisciplinară a elementelor referitoare la condițiile în care trăiesc locuitorii din sectorul văii Dunării Românești cuprins între Turnu Măgurele și Giurgiu (fizice, economice, sociale, educaționale, de sănătate etc.), începând cu anul 1990, conținutul și natura activităților pe care aceștia le desfășoară, bunurile și serviciile la care au acces etc.

Percepția populației asupra transformărilor socioeconomice în perioada postcomunistă este susținută de evaluări statistice necesare investigării și cunoașterii științifice a fenomenelor economico-sociale, pornind de la cunoașterea realității, a complexității acesteia, cu evidențierea particularităților și specificității sectorului Turnu Măgurele – Giurgiu. În acest context, sunt utile o serie de analize referitoare la profilul socioeconomic al regiunii și la evoluția proceselor demografice, economice, sociale și de accesibilitate în ultimii 27 de ani.

Profilul socioeconomic

Metodologia folosită pentru evaluarea transformărilor socioeconomice din spațiul dunărean a avut la bază două etape majore: documentarea și colectarea datelor; analiza și interpretarea rezultatelor. Observația situațiilor socioeconomice existente în teritoriu reprezintă un punct de plecare în analiza evoluției localităților

din valea Dunării Românești în perioadele de tranziție și posttranziție, dar și în perioada crizei economico-financiare. Documentarea de teren a vizat și colectarea unor date statistice și informații de la instituțiile publice locale (Primării, Direcțiile pentru Agricultură din județele Teleorman și Giurgiu, Muzeul Județean Teleorman, consilii locale etc.), completate de o serie de surse de date online (Institutul Național de Statistică, rapoarte ale Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Programului Național de Dezvoltare Rurală, Direcției pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Fondul European de Dezvoltare Regională etc.).

Componentele vieții sociale și economice au fost evaluate prin explorarea statistică a unor indicatori și indici (*Tabelul nr. 1*), calculați pe baza datelor statistice provenite de la Institutul Național de Statistică, Primăriile din municipiile Turnu Măgurele și Giurgiu, Consiliile locale Teleorman și Giurgiu, Agențiile Locale pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Tabelul nr. 1

Indicatori și indici utilizați în analiza profilului socioeconomic

Criterii	Indicatori/indici	Descriere
Demografic	Raportul de dependență demografică (%).	Raportul dintre numărul persoanelor de vârstă dependentă (sub 15 ani și peste 64 ani) și populația în vârstă de muncă (15–64 ani), raportat la 100 de persoane.
	Bilanț natural.	Diferență între rata natalității și rata mortalității.
	Indicele de îmbătrânire demografică.	Numărul persoanelor vârstnice (de 65 ani și peste) ce revine la 100 persoane tinere (sub 15 ani).
	Migrația netă.	(număr sosiri – număr plecări)/populația totală *1000.
Economic	Rata șomajului (%).	% șomerilor în totalul populației active.
	Rata populației ocupate (%).	% populației ocupate pe sectoare ale economiei naționale.
	Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (%).	
	Coeficientul Gini.	Concentrarea teritorială a veniturilor (raport între media abaterilor absolute și media aritmetică a termenilor seriei).
	Rata sărăciei (%).	Ponderea persoanelor sărace în totalul populației.
Accesibilitate	Număr locuințe; gospodării racordate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă/sistem de canalizare/rețea de gaze naturale.	
	Nr. instituții de învățământ; nr. elevi/cadru didactic; rata de cuprindere școlară.	
	Nr. unități sanitare/spitale; personal medical/1 000 loc.	

Analizele sociale referitoare la scăderea nivelului de trai, creșterea șomajului, dezindustrializare conturează imaginea celor mai importante tipuri de riscuri sociale din regiune, iar spațializarea elementelor analizate oferă posibilitatea de a înțelege

aceste disparități economice în raport cu o serie de caracteristici demografice, precum scăderea natalității, îmbătrânirea demografică, migrațiile. Aceste aspecte au fost analizate distinct, în funcție de mediile de rezidență (urban – rural), cu accent pe evoluția și problemele de dezvoltare rurală în raport cu forța de muncă și economia agrară. Accesibilitatea teritorială reprezintă un element de bază în evaluarea inegalităților socioeconomice, îngreunând sau facilitând mobilitatea capitalului și formarea relațiilor economice (Ibolya, 2010). Lucrările de îmbunătățire a accesului la aceste servicii facilitează integrarea regiunilor la spațiul economic european și creșterea alinierii economice a regiunilor periferice.

Aceste tendințe sunt analizate cu accent pe două componente ale vieții sociale: șomajul și sărăcia, consecințe negative ale transformărilor economice, ce afectează, în egală măsură, populația din mediul urban și cel rural.

Ancheta gospodăriilor și indicatorii rezultați

Ancheta sociologică pe bază de chestionar a fost utilizată în scopul obținerii unor informații cu privire la opinia populației asupra problemelor socioeconomice care au caracterizat acest areal în ultimii 27 de ani: percepția nivelului de trai, practicarea activităților agricole, utilizarea terenurilor, calitatea locuirii, accesul la servicii tehnico-edilitare, la educație și la servicii sanitare, elemente esențiale ce trebuie aliniate la standardele europene.

Modul de răspuns și de adaptare a populației la schimbările socioeconomice din ultimii 27 de ani a fost evaluat printr-un studiu de teren, ce a avut o serie de obiective:

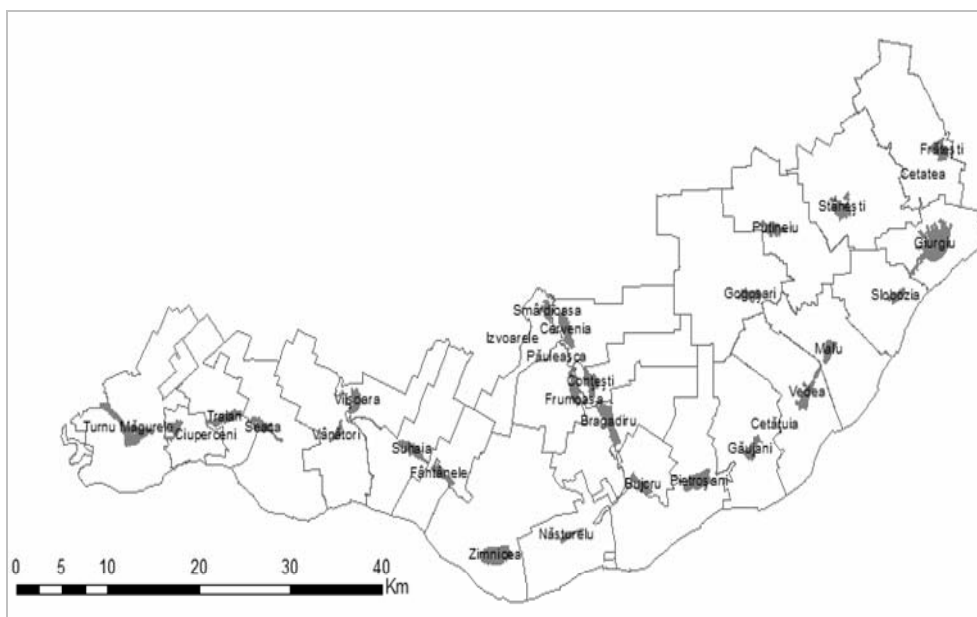
<ul style="list-style-type: none"> ● Identificarea principalelor schimbări socioeconomice de după 1990. ● Evaluarea perioadelor de tranziție și criză economico-financiară din România. ● Identificarea inegalităților urban – rural. ● Factorii economici determinanți ai nivelului de dezvoltare.
<ul style="list-style-type: none"> ● Evaluarea elementelor de progres socioeconomic: aprecierea situației financiare a familiei și localității; accesul populației la serviciile de bază și calitatea acestora în ultimii 27 de ani.
<ul style="list-style-type: none"> ● Abilitatea oamenilor de a identifica alternative pe care le consideră oportunități pentru susținerea economiei gospodăriei sau localității. ● Conștientizarea faptului că trăiesc într-o regiune favorabilă practicării agriculturii; identificarea practicării agriculturii ca sursă de creștere a veniturilor. ● Importanța accesării fondurilor europene pentru familie sau localitate. ● Oportunități pentru crearea de noi locuri de muncă.

În cadrul acestui studiu, în vederea identificării percepției populației asupra schimbărilor socioeconomice, au fost realizate campanii de teren în intervalele noiembrie–decembrie 2017 și februarie–martie 2018, în localitățile din sectorul văii Dunării Românești cuprins între Turnu Măgurele și Giurgiu, în cadrul cărora au fost realizate 204 chestionare în 21 de unități administrativ-teritoriale din județele Teleorman și Giurgiu (*Harta 2*). Au fost selectate o serie de unități administrativ-

teritoriale reprezentative, cu o distribuție echilibrată pe cele două medii de rezidență (urban/rural), în vederea obținerii unor date care să ofere o cantitate cât mai mare de informație. De asemenea, selectarea chestionaților a fost influențată și de disponibilitatea localnicilor și a angajaților unor unități publice.

Harta 2

Localitățile anchetate

Tabelul nr. 2 sintetizează întrebările din chestionar și oferă informații referitoare la particularitățile specifice fiecărei categorii de indicatori. Conform literaturii de specialitate, s-a urmărit colectarea de date referitoare la caracteristicile sociodemografice ale respondenților (ex.: gen, vârstă, educație, statut de angajat etc.) și la adaptarea populației la schimbările socioeconomice. În acest context, au fost adresate întrebări referitoare la: principalele transformări economice și sociale din perioada de tranziție, accesul populației la serviciile de bază și calitatea acestora în ultimii 27 de ani, dar și identificarea alternativelor pe care le consideră oportunități pentru susținerea economiei gospodăriei sau localității.

Datele obținute evidențiază că 58% dintre persoanele chestionate sunt femei, iar nivelul educațional general este cel liceal. Astfel, analiza caracteristicilor sociodemografice evidențiază o distribuție neuniformă a populației în funcție de nivelul de educație, cu un procent de 24% din populația din sector cu studii liceale, un procent de 13% fără studii și 16% cu studii superioare. Evaluările comparative

rural–urban reflectă o diferență majoră la nivel educațional, cu o populație mai slab pregătită în mediul rural.

Tabelul nr. 2

Domenii și întrebări

Criteria/problematică	Întrebări adresate
Caracteristici sociodemografice	Vârstă (sub 40; 41–59; 60+). Gen. Mediul de rezidență (Rural/Urban).
Caracteristicile gospodăriei	Educație (studii primare; studii secundare; studii liceale; studii post-liceale; studii superioare; fără studii). Ocupație (industrie; agricultură; silvicultură; servicii publice; afaceri private; pensionar; angajat în cadrul unor companii private; șomer). Sursa venitului (salariu; pensie; agricultură; afaceri; venituri sociale; alte venituri).
Aspecte privind dezvoltarea regiunii	Rolul principalelor tipuri de activități (agricultură, industrie, pescuit, silvicultură, educație, sănătate, construcții, administrație publică) în economia localității/regiunii (foarte important; semnificativ, egal cu celelalte; slab; nu este deloc important).
Accesul la serviciile de bază și calitatea acestora	Accesul populației la educație, sănătate, centre comerciale și infrastructură tehnico-edilitară (bun; satisfăcător; deficitar). Calitatea serviciilor de sănătate, educație și a elementelor de infrastructură tehnico-edilitară în ultimii 27 de ani (deteriorată; la fel; îmbunătățită).
Tranziție, posttranziție și criza economico-financiară	Evaluarea perioadei de tranziție (favorabilă; nici bună, nici rea; nefavorabilă). Amploarea crizei economico-financiare (foarte mare; semnificativă; neutră; nesemnificativă; foarte mică). Principalele efecte ale crizei economico-financiare resimțite în regiune.
Amploarea schimbărilor socioeconomice	Măsura modificării situației economice a localității în ultimii 27 de ani (cu mult mai bună; mai bună; la fel; mai slabă; cu mult mai slabă).
Conștientizarea problemelor socioeconomice	Evaluarea localității ca fiind una defavorizată (da/nu). Modificarea situației economice a localității în ultimii 27 de ani (da/nu).
Aderarea la Uniunea Europeană	Rolul aderării României la Uniunea Europeană pentru dezvoltarea regiunii (semnificativ; neutru; nesemnificativ). Rolul accesării fondurilor structurale în dezvoltarea localității (foarte mare; semnificativ; neutru; nesemnificativ; foarte mic).
Alternative – oportunități de dezvoltare	Alternative de dezvoltare (agricultură; silvicultură; industrii mici; turism; întreprinderi mici și mijlocii).

Analiza distribuției veniturilor evidențiază o ocupare predominant în agricultură, în principal în mediul rural, cu peste 35% din totalul veniturilor, categorie urmată de cea a salariilor, cu aproape 30% și pensii cu peste 14%. Indicatori deviați din chestionar sunt prezentați în *Tabelul nr. 3*.

Tabelul nr. 3

Indicatori derivați din chestionar

Indicator	Descriere	% din total
Gen	Masculin	42
	Feminin	58
Vârsta	Sub 40	31
	41-59	42
	60+	27
Mediul de rezidență	Rural	56
	Urban	44
Nivel educație	Fără studii	13
	Studii primare	15
	Studii secundare	12
	Studii liceale	24
	Studii postliceale	20
	Studii superioare	16
Ocupație	Industrie	11
	Agricultură	38
	Silvicultură	8
	Servicii publice	23
	Afacere privată	2
	Pensionar	11
	Angajat în cadrul unei companii private	7
Sursa venitului	Salariu	30
	Agricultură	35
	Pensie	14
	Afaceri	12
	Venituri sociale (ajutor de șomaj, pt persoane cu dizabilități etc.)	5
	Alte venituri (alocația copilului, pensie alimentară etc.)	4
Principalele probleme socioeconomice din regiune	Dezindustrializarea	21
	Șomajul/lipsa locurilor de muncă	23
	Migrația forței de muncă	7
	Sărăcia	13
	Infrastructură socială slabă (drumuri proaste, servicii publice de slabă calitate)	11
	Lipsa de investiții (lipsa interesului autorităților locale față de investitori)	20
	Inegalitatea veniturilor	5
Evaluarea perioadei de tranziție	Favorabilă	24
	Nici bună, nici rea	31
	Nefavorabilă	45
Evaluarea localității ca fiind una defavorizată	Da	73
	Nu	27

continuare (Tabelul nr. 3)

Măsura modificării situației economice a localității în ultimii 27 de ani	Cu mult mai bună	7
	Mai bună	10
	La fel	7
	Mai slabă	12
	Cu mult mai slabă	64
Calitatea serviciilor de sănătate/a serviciilor de educație/a elementelor de infrastructură tehnico-edilitară în ultimii 27 de ani	Deteriorată	53/47/25
	La fel	40/40/55
	Îmbunătățită	7/13/20
Amplourea crizei economico-financiare	Foarte mare	19
	Semnificativă	63
	Neutră	15
	Nesemnificativă	2
	Foarte mică	1
Alternative de dezvoltare (creare de noi locuri de muncă)	Agricultură	29
	Silvicultură	1
	Industria mici	48
	Creșterea animalelor	16
	Turism	6
Rolul accesării fondurilor structurale în dezvoltarea localității	Foarte mare	5
	Semnificativ	3
	Neutru	18
	Nesemnificativ	48
	Foarte mic	26
Tipuri de proiecte de accesare a fondurilor structurale necesare dezvoltării localității/regiunii	Agricultură	23
	Infrastructură socială	19
	Sărăcie	10
	Turism	6
	Cultură	6
	Educație	15
	Sănătate	21

REZULTATE

Aspecte socioeconomice din perioada postcomunistă în sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu

Caracteristici și tendințe ale evoluției populației în perioada 1990–2017

Așezările urbane din sectorul văii Dunării Românești cuprins între Turnu Măgurele și Giurgiu se diferențiază prin conținutul activităților, prin structura socioprofesională a populației și sub aspect edilitar, organizarea teritoriului depinzând de gradul de dezvoltare socioeconomică și de condițiile geografice. Populația este repartizată neuniform în acest spațiu, inegalitatea fiind determinată

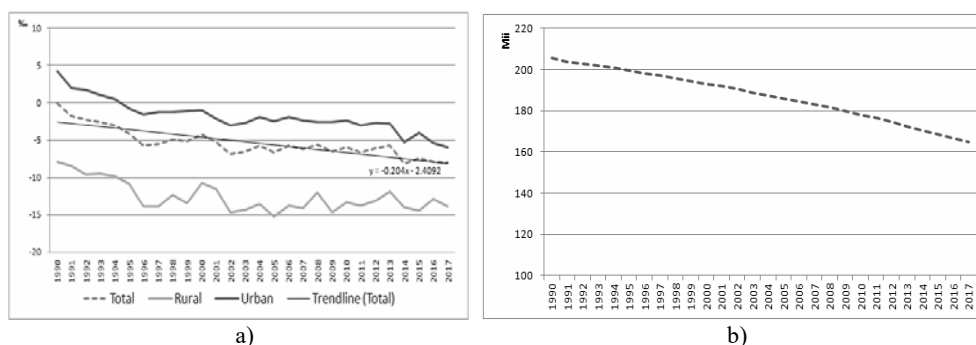
de varietatea potențialului natural și de gradul de dezvoltare a modalităților de valorificare a acestuia.

În intervalul 1990–2017, evoluția generală a populației a avut un sens predominant descendent (*Grafic 1a*), atât în mediul rural, cât și în cel urban, pe fondul unei natalități în continuă scădere, reducerii numărului locurilor de muncă și mobilității populației, prin plecări, atât spre țări mai dezvoltate din punct de vedere socioeconomic, cât și spre orașe care oferă un număr și o diversitate mai mare de locuri de muncă, dar și mai multe oportunități de educație și formare.

În centrele urbane, bilanțul natural a înregistrat valori pozitive până în anul 2013 (*Grafic 1b*), un prim aspect fiind legat de migrația rural–urban începută cu mult înainte de anul 1990 și continuată puțin după aceea, la care se adaugă o serie de elemente ce contribuie la menținerea mortalității la un nivel mai scăzut: nivelul de trai mai ridicat al populației urbane, accesul la infrastructurile speciale, caracteristicile condițiilor de locuit, valorile mai mici ale îmbătrânirii demografice. În prezent, în mediul rural valorile bilanțului natural se mențin negative, determinate de natalitatea foarte redusă, accentuată de îmbătrânirea populației și de mortalitatea ridicată.

Grafic 1

(a) Evoluția populației; (b) Evoluția valorilor bilanțului natural – sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu (1990–2017)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Caracteristicile demografice ale acestui areal sunt îmbătrânirea populației și depopularea spațiului rural. Scăderea numărului populației contribuie, alături de scăderea natalității, creșterea duratei medii de viață și migrația rural–urban, la o diminuare continuă a generațiilor tinere și o creștere a populației vârstnice, cu efect direct asupra compoziției grupelor de vârstă. Îmbătrânirea populației se manifestă ca fenomen general, caracterizând ambele medii de rezidență, având consecințe negative asupra forței de muncă, fapt confirmat de valorile ridicate ale indicelui de dependență demografică, de aproximativ 46%, comparativ cu media națională de 42%. Sub acest aspect, județul Teleorman este plasat pe primul loc la nivel

național, indicele de îmbătrânire demografică ajungând deja la 17%, în timp ce populația vârstnică reprezintă 22% din totalul populației.

Populația vârstnică deținea, la recensământul din 2011, 17,53% din total (valoare superioară nivelului național: 16,1%), adulții 69,64% (mai mare decât media națională: 68%), iar tinerii au înregistrat 12,83% (mult sub valoarea medie națională, de 15,9%, dar și mult mai mică decât valoarea înregistrată pentru populația vârstnică) (*Tabelul nr. 4*).

Tabelul nr. 4

Evoluția populației (1992–2011) pe grupe de vârstă

An	0–14 ani		15–64 ani		65–84 ani		Peste 85 ani	
	Număr	%	Număr	%	Număr	%	Număr	%
1992	42 536	20,26	137 688	65,58	28 136	13,4	1 597	0,8
Feminin	20 709	19,4	68 905	64,56	16 115	15,1	994	0,93
Masculin	21 827	21,14	68 783	66,63	12 021	11,64	603	0,58
2002	30 987	14,55	147 929	69,47	31 864	14,96	2 164	1,02
Feminin	14 978	12,94	81 085	70,05	18 268	15,78	1 418	1,22
Masculin	16 009	16,47	66 844	68,77	13 596	13,98	746	0,77
2011	23 219	12,83	126 022	69,64	28 771	15,9	2 955	1,63
Feminin	11 251	12,11	63 022	67,85	16 697	17,98	1 916	2,06
Masculin	11 968	13,59	63 000	71,53	12 074	13,71	1 039	1,18

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică.

La nivelul sectorului, bilanțul migratoriu s-a menținut negativ în majoritatea unităților administrative, cu o rată netă de migrație, în anul 2016, de $-4,14\%$. Privatizarea unui număr mare de întreprinderi ale statului și degradarea unor ramuri industriale au determinat schimbări economice importante, având ca principală consecință desființarea unui număr mare de locuri de muncă și creșterea ratei șomajului, cu consecințe imediate asupra migrației interne și externe.

Transformarea spațiului economic după 1990

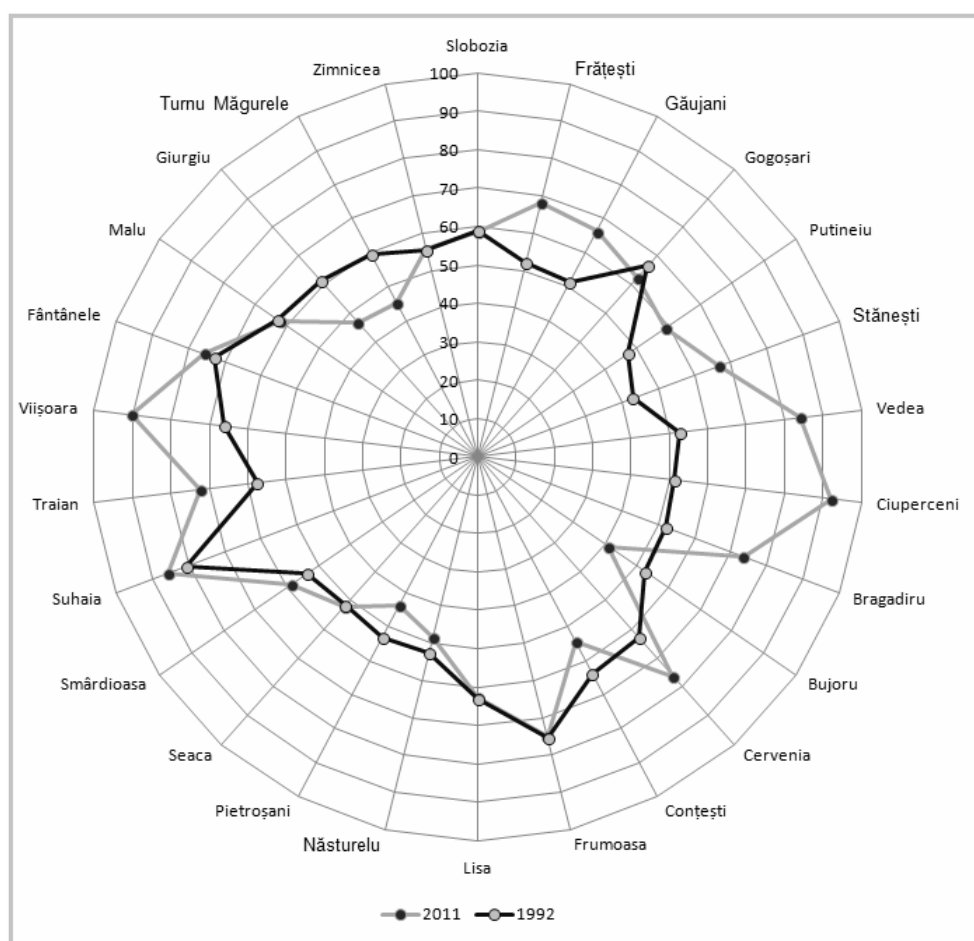
În regiunea văii Dunării Românești, perioadele de tranziție și posttranziție au favorizat o serie de schimbări socioeconomice fundamentale, ce conturează profilul unui spațiu expus riscului de sărăcie, cu un grad tot mai mic de ocupare a forței de muncă, activitate industrială redusă, însă cu un potențial agricol foarte ridicat. Procesul de restructurare a spațiului economic a avut o serie de efecte semnificative în plan economic, social și instituțional. Cele mai importante aspecte sunt legate de trecerea la economia de piață și de liberalizarea comerțului exterior, schimbarea tipului de proprietate, restructurarea industrială, terțiarizarea, scăderea nivelului de trai, modificarea modului de utilizare a terenurilor, cu efecte directe asupra regiunilor rurale foarte sărace, regiunilor industriale în declin sau monoindustriale.

Analiza structurii profesionale a populației pe baza datelor statistice de la cele două recensăminte, 1992 și 2011, evidențiază creșterea procentului ratei de ocupare

a populației în vârstă de muncă în mediul rural, de la 58% în 1992 la 66% în 2011 și scăderea cu 9% a acesteia în mediul urban (58% în 1992, 49% în 2011) (*Grafic 2*). Pentru cele două medii de rezidență, la ultimul recensământ, valorile indicau un grad redus de ocupare a forței de muncă, de 64%, cu cele mai mici valori înregistrate în județul Teleorman, în comunele Bujoru (41%) și Pietroșani (43%).

Grafic 2

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (1992, 2011)

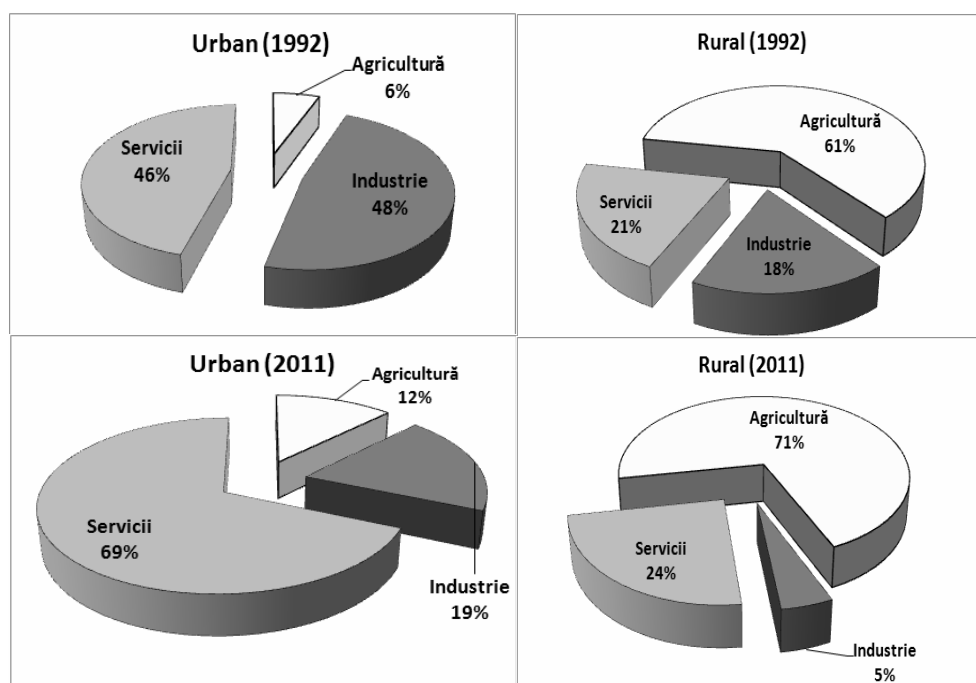
Sursa datelor: prelucrare după Institutul Național de Statistică.

Analiza structurii populației ocupate pe sectoare ale economiei naționale evidențiază lipsa diversității surselor de venit. Așezările rurale din sectorul dunărean sunt dominate de ocuparea agricolă a forței de muncă, cele mai ridicate valori ale populației ocupate în sectorul primar fiind înregistrate în localitățile care nu au

reușit să se adapteze la noile condiții ale economiei de piață, fiind puternic afectate de procesul tranziției: Găujani (82%), Bragadiru (81%), Vișoara și Lisa (80%), Traian (79%), Ciuperceni (78%) (Grafic 3). În mediul urban, sectorul serviciilor este cel mai bine dezvoltat în toate unitățile supuse analizei, în timp ce sectorul agricol, deși cu valori minime, contribuie într-o proporție semnificativă la asigurarea veniturilor pentru locuitorii din urbanul sectorului Turnu Măgurele – Giurgiu.

Grafic 3

Distribuția populației ocupate din sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu pe ramuri ale economiei naționale: 1992, 2011

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică.

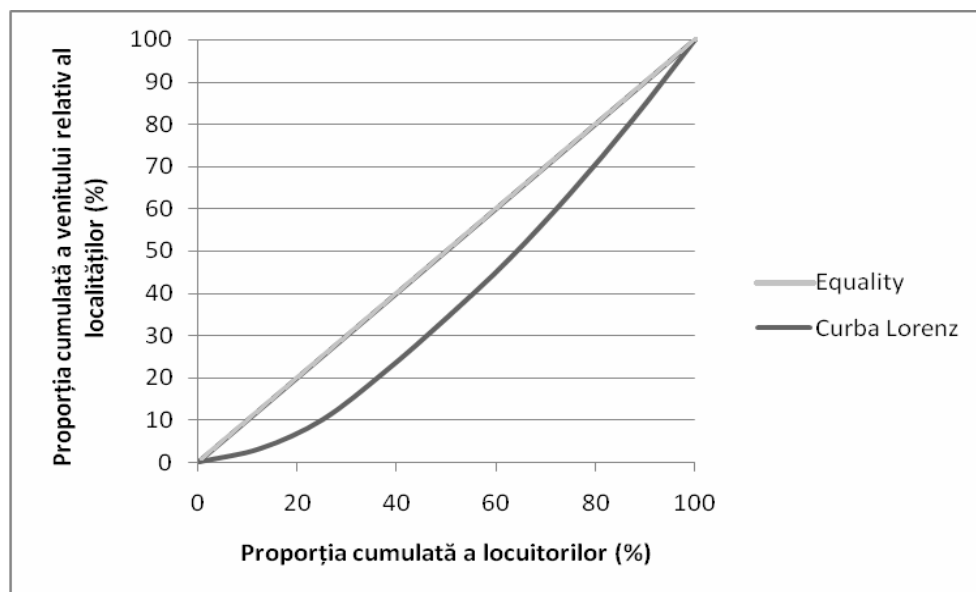
Subutilizarea forței de muncă reprezintă o preocupare permanentă a populației din acest sector, determinând o distribuție neomogenă a veniturilor, cu efecte asupra nivelului de trai și calității vieții. Dinamica ratei șomajului prezintă o serie de fluctuații, însă cu tentă ascendentă în ultimii ani, atingând, local, valori de peste 12%.

Creșterea inegalităților la nivelul veniturilor din sector este ilustrată prin *curba lui Lorenz*, cu reprezentare la nivelul mai multor unități administrative. Reprezentarea are la bază două axe, una ce reprezintă procente cumulate ale populației localităților ordonate de la cele mai bogate la cele mai sărace, iar cealaltă, procente cumulate ale venitului deținut de ponderea populației localităților respective. Formele grafice ale curbei lui Lorenz privind distribuția veniturilor arată o concentrare

mai puțin echilibrată între localități, cu o distribuție uniformă a veniturilor relative, însă nu cu diferențe majore, conturând imaginea unui areal cu un nivel crescut de sărăcie (*Grafic 4*).

Grafic 4

Curba lui Lorenz privind distribuția veniturilor

Sursa datelor: Prelucrare după Institutul Național de Statistică.

Rezultatele relevă faptul că există o concentrare mai mare a așezărilor cu venituri scăzute (Pietroșani, Putineiu, Bujoru, Gogoșari, Năsturelu), fără localități cu un statut al câștigurilor foarte ridicat, însă cu un rol important în crearea de câștiguri și contribuția la asigurarea condițiilor de bunăstare a oamenilor (Ciuperceni, Suhaia, Vișoara, Fântânele, Frumoasa).

Coefficientul Gini înregistrează o valoare de 0,22, indicând un areal cu nivel de trai scăzut și risc ridicat de sărăcie, cu o repartitie neuniformă a veniturilor între localitățile din sector și o concentrare mai mare a așezărilor cu câștiguri scăzute.

În perioada anilor '90, persoanele considerate sărace erau cele necalificate, ocupate în agricultură, cu studii primare, provenind din mediul rural, la care s-a adăugat, în perioadele de tranziție și posttranziție, categoria șomerilor (Bălțeanu și alții, coord., 2016). După aderarea României la Uniunea Europeană, la nivelul Regiunii Sud – Muntenia, valorile înregistrate pentru rata de sărăcie evidențiază o scădere continuă de la 26,8% (în anul 2007) la 21,1% (2011), urmată de o creștere treptată și o valoare maximă înregistrată în anul 2015 (30,6%), ca efect direct al crizei economico-financiare. La nivel local, în sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu, rata de sărăcie pentru anul 2016 a fost de 46,2%, aproape de 2 ori mai mare decât media

înregistrată la nivelul Regiunii Sud – Muntenia în același an (24,8%). În anul 2016, cele mai ridicate valori ale ratei sărăciei sunt înregistrate în mediul rural, cu o pondere a populației ocupate în agricultura de subsistență de peste 60%, lipsa unor venituri constante și un nivel de educație scăzut.

Conform datelor referitoare la accesul populației la serviciile de bază, majoritatea localităților rurale din sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu se confruntă cu probleme legate de slaba adaptare la standardele europene, în special prin inexistența unei infrastructuri tehnico-edilitare corespunzătoare.

Mai puțin de jumătate din populația rurală are acces la apa potabilă, restul locuitorilor fiind nevoiți să-și asigure necesitățile de apă din surse proprii (fântâni, izvoare), deși monitorizarea calității acestor surse de apă nu este generalizată, punând în pericol sănătatea populației. Asemenea rețelei publice de apă potabilă, și rețeaua de canalizare din localitățile dunărene s-a extins, însă este în continuare deficitară și necesită, nu numai o extindere mai ridicată, ci și o reabilitare. Rețeaua de acoperire nu atinge nici valoarea celei de apă potabilă, deși canalizarea publică și epurarea apelor uzate sunt indispensabile în asigurarea calității vieții populației. În *Tabelul nr. 5* sunt sintetizați o serie de indicatori de acces la serviciile de bază și evoluția lor în perioada postcomunistă.

Tabelul nr. 5

Indicatori de acces la serviciile de bază

Indicatori	Mediul de rezidență	1992	2002	2011	2017
		Urban	41 127	42 526	45 071
Număr locuințe	Rural	26 649	26 529	27 257	27 329
	Urban	100%	100%	100%	100%
Pondere localităților racordate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă	Rural	17%	26%	43%	52%
	Urban	100%	100%	100%	100%
Pondere localităților conectate la rețeaua de canalizare	Rural	9%	9%	9%	13%
	Urban	0%	33%	100%	100%
Pondere localităților racordate la rețeaua de alimentare cu gaze naturale	Rural	0%	0%	0%	0%
	Urban	–	–	75%	76%
Pondere gospodăriilor dotate cu baie	Rural	–	–	17%	19%
	Urban	66	59	42	42
Număr instituțiilor de învățământ	Rural	87	69	23	22
	Urban	18.9	17.7	14.9	15.2
Număr elevi/cadru didactic	Rural	16.9	15.9	13.5	12
	Urban	45%	52%	48%	57%
Rata de cuprindere școlară	Rural	22%	31%	26%	27%
	Urban	60	89	271	282
Număr unități sanitare	Rural	21	13	36	50
	Urban	0.17	0.22	0.23	0.28
Personal medical/1000 loc.	Rural	0.05	0.03	0.04	0.03

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică.

În perioada postcomunistă, România a fost sprijinită printr-o serie de fonduri de finanțare, pe baza unor proiecte elaborate la nivel național și internațional și aprobate de Comisia Europeană, ce au vizat: îmbunătățirea calității vieții și a serviciilor din spațiul rural, încurajarea diversificării economiei rurale, dezvoltarea locală, modernizarea sistemelor rutiere, realizarea sistemelor de alimentare în sistem centralizat cu apă potabilă etc.

Aprofundarea inegalităților se poate urmări și prin analiza elementelor de acces la educație, la serviciile de sănătate ori la rețeaua de distribuție a gazelor naturale și energie termică, cu disparități majore între mediul urban și mediul rural. În ultimii ani, standardele europene impun o serie de criterii care vizează îmbunătățirea calității vieții în așezările rurale și reducerea inegalităților.

Percepția populației asupra schimbărilor socioeconomice din perioada postcomunistă

Modul în care comunitățile dunărene apreciază perioadele de tranziție, posttranziție și criză economico-financiară și percep transformările socioeconomice din perioada postcomunistă, evidențiază capacitatea locuitorilor de adaptare la o societate în continuă schimbare. Răspunsurile obținute în urma aplicării chestionarelor oferă o serie de informații referitoare la măsura în care populația se raportează la schimbările socioeconomice din ultimii 27 de ani și abilitatea de a identifica alternative pe care le consideră oportunități pentru susținerea economiei gospodăriei și localității.

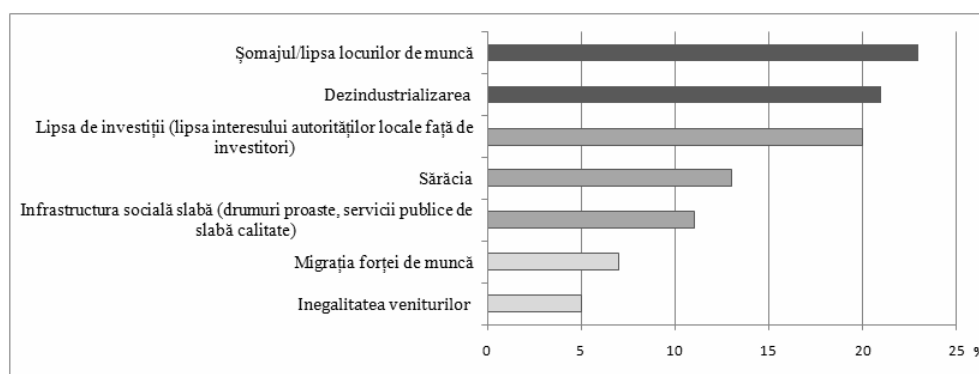
Schimbările provocate de îndiguirea luncii Dunării, urmate de schimbările din plan politico-economic au avut un impact major asupra evoluției populației, în condițiile unei puternice dezindustrializări și într-un spațiu identificat drept arie defavorizată. În cadrul anchetei, au fost adresate întrebări referitoare la rolul luncii Dunării în bunăstarea localității. Peste 75% dintre respondenți apreciază rolul acesteia ca fiind unul *semnificativ* sau *foarte important*, lunca Dunării fiind intens utilizată și oferind numeroase beneficii locuitorilor, prin agricultură și pășunat (principalele tipuri de utilizare). Respondenții au identificat ca sectoare cu rol major în economia localității: agricultura (22%), educația (16%), industria și sănătatea (15%), construcțiile (11%), administrația publică (10%), oferind cele mai mici valori sectoarelor: silvicultură și pescuit (5%). În vederea identificării aspectelor privitoare la percepția populației asupra schimbărilor socioeconomice, persoanele chestionate au fost rugate să identifice principalele transformări de după 1990. Rezultatele evidențiază o preocupare a localnicilor legată de *șomaj/lipsa locurilor de muncă*, pe fondul unui proces accentuat de *dezindustrializare* și o *lipsa majoră de investiții*, concretizată prin *lipsa interesului autorităților locale față de investitori* (Grafic 5).

În privința modului de evaluare a perioadei de tranziție în țara noastră, datele obținute evidențiază că peste 50% din totalul populației chestionate consideră această perioadă ca fiind una *nici bună, nici rea*, în timp ce aproximativ 30% consideră

tranziția la economia de piață una *nefavorabilă*. Întrebați cum apreciază situația financiară a familiei și a localității, în prezent, comparativ cu situația financiară din anul 1990 (începutul perioadei de tranziție), locuitorii din sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu susțin în proporție de 80% că aceasta s-a modificat în ultimii 27 de ani, 64% dintre aceștia evaluând-o ca fiind *mult mai slabă* în prezent (Grafic 6a). Serviciile de sănătate și educație au cunoscut, conform răspunsurilor obținute, o *deteriorare* în perioada postcomunistă, în timp ce doar 10% dintre respondenți susțin o *îmbunătățire* a acestora.

Grafic 5

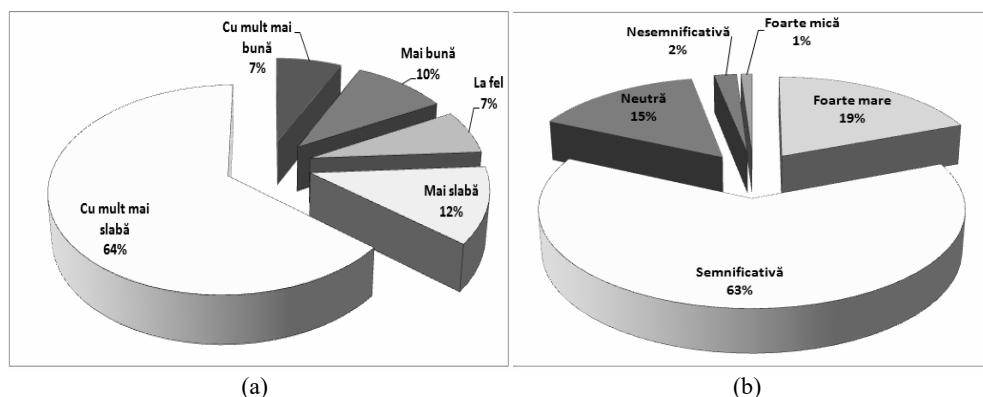
Principalele probleme socioeconomice din regine percepute de comunitățile locale

În cadrul anchetei de teren au fost adresate întrebări referitoare la importanța aderării României la UE și schimbările resimțite la nivel de localitate; rolul accesării fondurilor structurale în dezvoltarea localității și tipurile de proiecte de accesare a fondurilor structurale din diferite domenii, considerate importante pentru fiecare localitate. Peste 80% dintre respondenți afirmă că **aderarea României la UE nu a influențat în niciun fel** condițiile socioeconomice din localitate și apreciază rolul accesării fondurilor structurale ca fiind unul *nesemnificativ*. Cu toate acestea, locuitorii din sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu depind în mare măsură de agricultură, identificând ca fiind *foarte importante și utile* proiectele structurale de accesare a fondurilor europene pentru *agricultură* (23% dintre respondenți). Celelalte domenii identificate ca fiind prioritare pe lista proiectelor de accesare a fondurilor europene sunt cele legate de sănătate (21%), infrastructură socială (19%) și educație (15%), cele mai mici procente fiind înregistrate de cultură și turism (6%). Localnicii susțin că, în acest sector, *agricultura reprezintă principala sursă de creștere a nivelului de trai*, iar investițiile în sectorul agricol sunt *foarte importante* în special pentru comunitățile rurale. De asemenea, al doilea sector identificat a fi prioritar este cel de sănătate, într-un areal cu probleme majore legate de accesul la serviciile sanitare.

Grafic 6

(a) Măsura modificării situației economice a localității în ultimii 27 de ani;
 (b) Amploarea crizei economico-financiare percepută de comunitățile locale

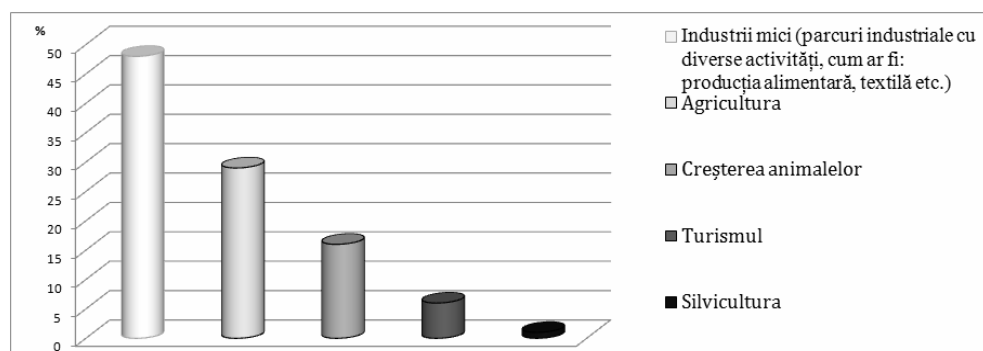

Majoritatea respondenților susțin că au resimțit *într-un mod semnificativ* efectele crizei economice (Grafic 6b), identificând ca principale efecte ale acesteia o serie de aspecte care, susțin ei, i-au afectat în mod direct: *sărăcia, lipsa sau scăderea veniturilor, întârzierea unor plăți, scăderea nivelului de trai.*

Agricultura este considerată de majoritatea populației chestionate ca fiind o *sursă importantă de creștere a veniturilor gospodărești*, însă, chiar și așa, oamenii identifică și alte alternative pe care le consideră oportunități pentru crearea de noi locuri de muncă. Puțin sub 50% dintre respondenți consideră că *industriile mici* (parcuri industriale cu diverse activități, cum ar fi: producție alimentară, textilă etc.) reprezintă principala cale de redresare socioeconomică a populației din sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu (Grafic 7).

Grafic 7

Principalele alternative de dezvoltare (creare de noi locuri de muncă) identificate de populația din sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu

Investițiile din ultimii ani la nivelul infrastructurii de transport, prin creșterea lungimii drumurilor publice și modernizarea unor porțiuni ale acestora se reflectă în răspunsurile celor chestionați, însă cu diferențe majore între localități. Locuitorii din comunele ce nu sunt conectate la rețeaua de drumuri naționale: Gogoșari și Putineiu (jud. Giurgiu), Cervenția și Coțești (jud. Teleorman) reprezintă marea majoritate a celor care apreciază accesul la serviciile de transport ca fiind unul *deficitar* sau *satisfăcător*. În schimb, locuitorii din orașe apreciază serviciile de transport ca fiind unele bune, mai ales în comparație cu principalele problemele cu care se confruntă populația din acest areal.

Diferențieri majore apar în modul de apreciere a *infrastructurii tehnico-edilitare* și a *accesului la serviciile de sănătate, educație și centre comerciale*. Răspunsurile pentru cele patru categorii de servicii evidențiază o diferență majoră între rural și urban, ruralul fiind puternic afectat de lipsa acestor tipuri de servicii în localitate sau *calitatea foarte slabă* a acestora, cea mai evidentă inegalitate fiind înregistrată la nivelul accesului la infrastructura tehnico-edilitară, în special alimentarea cu apă potabilă (*Figurile 1a și 1b*), canalizarea și alimentarea cu gaze naturale, ultima dintre ele inexistentă în rural, iar celelalte două slab reprezentate în câteva localități.

Figura 1

Surse de apă în sate care nu dispun de rețea de alimentare cu apă potabilă
(a) Seaca, jud. Teleorman; (b) Găujani, jud. Giurgiu.

(a)

(b)

Serviciile de sănătate, deși identificate de o pondere mai mare a populației din mediul rural ca fiind *deficitare*, nu sunt apreciate nici de cei din urban, care menționează lipsa unor anumite tipuri de servicii medicale (oftalmologie – serviciu disponibil doar în 2 zile/săptămână în municipiul Turnu Măgurele), lipsa unor cadre medicale specializate, lipsa înzestrării spitalelor cu dotări tehnice, starea necorespunzătoare a clădirilor. Atât înainte de 1990, în perioada de tranziție, dar și

În prezent, în cazul sistemului de sănătate investițiile s-au concentrat mai ales în centrele urbane, neglijând punctele sanitare din mediul rural. În mediul rural, există localități cu un acces limitat la serviciile de sănătate, multe dintre sate neavând nici măcar medic de familie. În acest context, cei intervievați susțin că nu au fost luate măsuri de modernizare/dezvoltare/reabilitare a punctelor sanitare existente. În multe localități rurale nu este asigurată nici asistența primară, în timp ce, în localitățile în care există dispensare sau cabinete medicale, dotarea acestora este minimă, fiind imposibilă diagnosticarea diferitelor boli, chiar elementare. Respondenții apreciază că singurele spitale din sector (Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu) oferă *servicii medicale de slabă calitate*, fără dotări cu echipamente performante și *fără acces la diferite servicii de sănătate*.

Analiza anchetei sociale privind percepția populației asupra schimbărilor socioeconomice din ultimii 27 de ani evidențiază un spațiu expus riscurilor sociale, cu o serie de disparități socioeconomice. În perioada de tranziție, România s-a confruntat cu o serie de transformări socioeconomice, ce au devenit, mai târziu, o sursă majoră a inegalităților, în special între cele două medii de rezidență: urban și rural, disparități vizibile și în urma analizei chestionarelor, majoritatea locuitorilor din ruralul sectorului Turnu Măgurele – Giurgiu evaluând tranziția la economia de piață ca fiind una nefavorabilă.

DISCUȚII ȘI CONCLUZII

În ultimii 27 de ani, localitățile din valea Dunării Românești au fost marcate de o serie de schimbări sociale, economice și politice. Perioadele de tranziție și posttranziție, dar și perioada crizei economico-financiare au reprezentat etape cu impact major asupra populației din acest areal. Concedierile masive din a doua jumătate a anilor '90 și pierderea locurilor de muncă de către un număr important de persoane, alături de generalizarea ratei șomajului au reprezentat începutul unei perioade caracterizate prin sărăcie și scădere a nivelului de trai. Slaba dezvoltare a infrastructurii, calitatea precară a locuințelor, accesul populației la serviciile de sănătate, alături de nivelul de instruire și inegalitățile existente în nivelul veniturilor au evidențiat o serie de disparități existente între diferite regiuni, între rural și urban, dar și nivelul scăzut de trai al populației din acest areal.

Ancheta de teren evidențiază o populație afectată de tranziția la economia de piață, ce evaluează schimbările socioeconomice din ultimii 27 de ani ca fiind unele nefavorabile și reprezentând o sursă majoră a inegalităților. Majoritatea respondenților susțin că au resimțit în mod semnificativ efectele crizei economice, prin sărăcie, lipsa ori scăderea veniturilor, întârzierea unor plăți, scăderea nivelului de trai. Aspectele sociale și economice identificate în sectorul văii Dunării Românești cuprins între Turnu Măgurele – Giurgiu conturează profilul unui spațiu expus riscului de sărăcie, cu un grad tot mai mic de ocupare a forței de muncă, activitate

industrială redusă, într-un spațiu fără prea mari posibilități de dezvoltare, însă cu un potențial agricol foarte ridicat. Scăderea nivelului de trai și creșterea numărului șomerilor a determinat o distribuție teritorială asimetrică a veniturilor și o accentuare a inegalităților de natură economică. Principalul decalaj este accentuat de o serie de aspecte demografice: efectivul scăzut al populației tinere și adulte, mișcare migratorie ridicată în rândul populației în vârstă de muncă și o îmbătrânire accentuată a populației. De asemenea, o serie de diferențieri majore între urban și rural apar în modul de apreciere a infrastructurii tehnico-edilitare și a accesului la serviciile de sănătate și educație.

Aceste aspecte au condus la creșterea gradului de vulnerabilitate socio-economică a populației din această regiune și la regresul economic puternic. Într-o perioadă în care se acordă un mare interes proceselor de dezvoltare regională, sectorul Turnu Măgurele – Giurgiu rămâne unul cu grave disparități socioeconomice și o slabă capacitate de adaptare la condițiile economice actuale.

Economia regiunii trebuie să se adapteze în toate sectoarele de activitate, în vederea promovării flexibilității și incluziunii sociale pe piața muncii, ca o strategie de adaptare continuă. Lipsa alternativelor și a eficienței economice a regiunii afectează populația ocupată în sectoare care nu oferă oportunitățile financiare și resursele necesare adoptării unui model de răspuns și de adaptare. În acest context, este necesară implementarea unor politici regionale de dezvoltare, care să asigure conexiunea și creșterea economică a regiunii.

Pentru atenuarea inegalităților socioeconomice și asigurarea calității vieții sunt necesare o serie de măsuri, abordate și în literatura internațională: dezvoltarea unor întreprinderi mici și mijlocii; reducerea sărăciei și ratei șomajului prin asigurarea integrării pe piața muncii (creșterea ratei de ocupare a forței de muncă) și creșterea nivelului veniturilor lucrătorilor locali (Spermann, 2015); susținerea afacerilor locale și atragerea de noi investitori (Maksomov și alții, 2017); înființarea de noi unități industriale sau reluarea activității în vechile centre industriale (Rodrik, 2016); facilitarea accesului la educație (Mallovs și Litster, 2016); susținerea agriculturii și creșterea exporturilor produselor agricole; implementarea unor politici de protecție socială; facilitarea accesului populației la serviciile de bază și monitorizarea calității apei, mai ales în localitățile ce nu sunt racordate la rețeaua de apă potabilă; creșterea calității serviciilor medicale.

În prezent, România este sprijinită printr-o serie de fonduri de finanțare: Programul Operațional Regional (POR) 2014–2020, Planul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) etc., ce vizează dezvoltarea socioeconomică a regiunii: îmbunătățirea calității vieții; îmbunătățirea serviciilor din spațiul rural; modernizarea sistemelor rutiere; dezvoltarea economico-socială; creșterea competitivității; îmbunătățirea calității locuirii; facilitarea accesului la sistemele educaționale și sanitare. La acestea se adaugă *Strategia Uniunii Europene*

pentru Regiunea Dunării, un amplu proiect de cooperare regională, ce vizează, între altele, creșterea și consolidarea prosperității prin combaterea sărăciei și a excluderii sociale a comunităților marginalizate.

BIBLIOGRAFIE

- Algren, M. H., Ekholm, O., Nielsen, L., Ersbøll, A. K., Ba, C. K., Andersen, P. T., *Associations between perceived stress, socioeconomic status and health-risk behaviour in deprived neighbourhoods in Denmark: a cross-sectional study*, în „BMC Public Health”, vol. 18, 2018, pp. 1–12. DOI 10.1186/s12889-018-5170-x.
- Andrews, F. M., Inglehart, R. F., *The structure of subjective well-being in nine western societies*, în „Social Indicators Research”, vol. 6, nr. 1, 1979, pp. 73–90.
- Armington, K., Guthmann, K., *Democracy in crisis? The declining support for national democracy in European countries, 2007–2011*, în „European Journal of Political Research”, vol. 53, 2014, pp. 423–442.
- Atkinson, A., *Multidimensional deprivation: contrasting social welfare and counting approaches*, în „Journal of Economic Inequality”, no. 1, 2003, pp. 51–65.
- Aytac, I., Rankin, B., Ibicoglu, A., *The social impact of the 2014 global economic crisis on neighbourhoods, households and individuals in Turkey*, în „Social Indicators Research”, vol. 124, nr. 1, 2015, pp. 1–19.
- Barro, R. J., *Inequality and growth in a panel of countries*, în „Journal of Economic Growth”, vol. 1, 2000, pp. 5–32.
- Bălțeanu, D., Sima, M. (editori), *Evaluarea și prevenirea hazardelor din Lunca Dunării (Sectorul Calafat–Vidin–Turnu Măgurele–Nikopol)*, Craiova, Editura Universitaria, 2013.
- Bălțeanu, D., Dumitrașcu, M., Geacu, S., Mitrică, B., Sima, M. (coord.), *România: Natură și societate*, București, Editura Academiei Române, 2016.
- Burns, W. J., Peters, E., Slovic, P., *Risk perception and the economic crisis: a longitudinal study of the trajectory of perceived risk*, în „Society for Risk Analysis”, vol. 31, 2011.
- Chzhen, Y., *Perceptions of the economic crisis in Europe: do adults in households with children feel a greater impact?*, în „Social Indicators Research”, vol. 127, nr. 1, 2016, pp. 341–360.
- Dogaru, D., *Analiza spațială a presiunii antropice în geosistemele din Dobrogea*, București, Editura Academiei Române, 2013.
- Erdeli, G. (coord.), *Dicționar de Geografie Umană*, București, Editura Corint, 2006.
- Ferrin, M., Kriesi, H.P. (coord.), *How Europeans view and evaluate democracy?*, Oxford, Oxford University Press, 2016.
- Ibolya, K., *Disparități geodemografice și economice din România în perioada de tranziție*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2010.
- Johansson, S., *Conceptualizing and Measuring Quality of Life for National Policy*, în „Social Indicators Research”, vol. 58, 2002, pp. 13–32.
- Litwiński, M., *The evolution of idea of socio-economic development*, în „Ekonomia I Prawo. Economics and Law”, vol. 16, nr. 4, 2017, pp. 449–458.
- Low, C. T., Lai, P. C., *Personal factors influencing the perception of quality of life – A classification tree approach*, în „Procedia Environmental Sciences”, vol. 36, 2016, pp. 70–73.
- Maksomov, V., Wang, S. L., Luo, Y., *Reducing poverty in the least developed countries: The role of small and medium enterprises*, în „Journal of World Business”, vol. 52, nr. 2, 2017, pp. 244–257.
- Mallows, D., Litster, J., *Literacy as supply and demand*, în „Zeitschrift für Weiterbildungsforschung”, vol. 39, nr. 2, 2016, pp. 171–182.
- Montero, J. R., Gunther, R., Torcal, M., *Democracy in Spain: legitimacy, discontent and disaffection*, în „Studies in Comparative International Development”, vol. 32, nr. 3, 1997, pp. 124–160.

- Ravallion, M., *On multidimensional indices of poverty*, în „Journal of Economic Inequality”, vol. 9, 2011, pp. 235–248.
- Rodrik, D., *The globalization paradox: Democracy and the future of the world economy*, Oxford, Oxford University Press, 2011.
- Rodrik, D., *Premature deindustrialization*, în „Journal of Economic Growth”, vol. 21, nr. 1, 2016, pp. 1–33.
- Ruiz-Rufino, R., Alonso, S., *Democracy without choice: Citizens' perceptions of government's autonomy during the Eurozone crisis*, în „Democracy and Crisis”, 2018, pp. 197–226.
- Senlier, N., Yildiz, R., Aktaş, D., *A perception survey for the evaluation of urban quality of life and a comparison of the satisfaction with the European Cities*, în „Social Indicators Research”, vol. 94, nr. 2, 2008, pp. 213–226.
- Spermann, A., *How to fight long-term unemployment: lessons from Germany*, în „IZA Journal of Labor Policy”, 2015, pp. 4–15.
- Stephany, F., *Socio-specific income inequality and trust*, în „Social Indicators Research”, vol. 134, nr. 3, 2016, pp. 877–898.
- Svizzero, S., Tisdell, C.A., *Economic evolution, diversity of societies and stages of economic development: A critique of theories applied to hunters and gatherers and their successors*, în „Cogent, Economics & Finance”, vol. 4, nr. 1, 2016.
- Tiran, J., *Measuring urban quality of life: case study of Ljubljana*, în „Acta Geographica Slovenica”, vol. 56, nr. 1, 2016.
- Țânțăreanu, E., *Habitat medieval în sud-vestul Munteniei în sec. XIV–XVII. Temeiuri istorice și arheologice*, București, Editura Renaissance, 2010.
- Udrescu, M., *Criza economico-financiară românească – Definiție, caracteristici principale, direcții de redresare*, în „Revista Română de Statistică”, nr. 1, 2012, pp. 188–194.
- Watson, D., Maitre, B., Whelan, C., Russell, H., *Poverty, economic stress and quality of life: lessons from the Irish case*, în „International Review of Economics”, vol. 64, nr. 1, 2017, pp. 125–143.
- Węziak-Białowolska, D., *Quality of life in cities – Empirical evidence in comparative European perspective*, în „Cities”, vol. 58, 2016, pp. 87–96.
- Zaman, G., *Repere strategice ale eficienței procesului de integrare a României în Uniunea Europeană*, în *Integrarea României în Uniunea Europeană. Provocări și soluții*, în „Revista de Economie teoretică și aplicată”, 2007.
- Zamfir, C., *O analiză critică a tranziției: ce va fi "după"?*, Iași, Editura Polirom, 2004.
- *** *A framework for understanding SDG interactions*, ICSU (International Council for Science), Paris, 2016, available online at <https://www.icsu.org/cms/2017/03/SDGs-interactions-framework.pdf>.
- *** *Geografia României, V, Câmpia Română, Dunărea, Podișul Dobrogei, Litoralul românesc al Mării Negre și Platforma Continentală*, București, Editura Academiei Române, 2005.
- *** *Monitoring the social impact of the crisis: public perceptions in the European Union*, Flash Eurobarometer 311, TNS Political & Social, Brussels: European Commission, 2011.

In Romania, the transformations during the transition and post-transition period have generated various dynamics in term of socio-economic development. The present paper addresses socio-economic development issues in the Romanian Danube Valley (RDV), Turnu Măgurele – Giurgiu sector, focusing on demographic trends (rural – urban migration, decrease of the number of inhabitants, population aging), public services (health, education, transport) and economic dynamics (agricultural decline, deindustrialization, unemployment, poverty) over the last 27 years in the studied area. Based on data exploration techniques of related indicators and indices (e.g. unemployment rate, net migration rate, aging index, poverty rate, Gini coefficient), the study describes the main influencing factors of quality of life. In the analyzed sector of the Romanian Danube Valley socioeconomic

---

development is investigated through a perception study at household level based on 204 questionnaires. The outcomes reveal the socio-economic decline of the area (poverty, lower living standards, rural–urban inequalities, disparities in the access to health services, increasing unemployment, migration, etc.) and the vulnerability of the social groups. The study found that more cooperation and attention from the local authorities and stakeholders is needed to ensure quality of life. The response measures to socio-economic inequalities in the sector and RDV are discussed in a view of the existing development strategies, either at local, regional or national level.

Keywords: *Romanian Danube Valley; transition; socio-economic inequalities; quality of life; poverty.*

Primit: 25.05.2018

Acceptat: 19.07.2018